Nᴿᴿ 83

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srodę dnia 16 *Lipca v. s.* 1824 *Roku.*

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Ostatnia data gazet sanktpetersburskich jest dnia 9 lipca.

Gazeta sankt-petersburska ogłosiła naywyższy dyplomat w brzmieniu następującem:

z Bożey Łaski,
MY ALEXANDER PIERWSZY,
CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH ROSSYY,
i t. d. i t. d. i t. d.

NASZEMU *Rzeczywistemu Radcy Stanu, Frołowu-Bagrajewemu.*

Odznaczająca się gorliwość, okazana przez Was, w czasie zarządzania guberniją czernihowską, ze znakomitem umnieyszeniem poboru na powinności ziemskie, a z ulgą przez to dla mieszkańców tey gubernii, zwróciła na Was Monarsze Nasze względy i łaskę. Na okazanie których, Naymiłościwiey Mianujemy was kawalerem orderu ś. Włodzimierza 2giey klassy wielkiego krzyża, którego znaki przy tem przesyłając, Rozkazujemy Wam włożyć na siebie i nosić podług ustaw. Zostaję ku wam przychylnym.

Na autentyku podpisano własną JEGO CESARSKIEY Mości ręką tak: ALEXANDER.

Kamiennoy-Ostrów d. 12 *czerwca* 1824 *r.*

Radca rządu gubernialnego sankt-petersburskiego, radca honorowy, *Kołoniczenko*, naywyłaskawiey udarowany ozdobą orderu ś. *Anny* 2giey klassy z brylantami.

Naywyłaskawiey mianowani kawalerami tegoż orderu i klassy bez brylantów: dowódzca wzorowego półku karabinierów, półkownik *Jermołajew* i ober-audytor departamentu czarnomorskiego, rangi 7mey klassy *Afanasjew*.

Postanowienie o odkryciu nanowo pożyczek z Pożyczkowego Banku Państwa. (*Ciąg* 2gi).

Oddział IV. *O ewikcyi fabrycznych domow i włościan.*

A. O fabrycznych budowach.

§ 37. Budowy fabryczne, znaydujące się w S. Petersburgu, nie za okresem miasta, mogą bydź przyymowane na ewikcyą, tylko w pożyczkach 12letnich i 8letnich, w połowie tey summy, w jakiey będą ocenione przez taxatorów przysięgłych, stosownie do § 31go.

§ 38. W taxowaniu fabryk mogą bydź taxowane tylko murowane, żelazem, albo dachówką kryte budowy, i ziemia, do fabryki należąca; narzędzia zaś, materyały, i wszelka inna ruchoma jey własność, jako niemogącą służyć za pewną dla Banku ewikcyą, nie taxują się.

§ 39. Bank Pożyczkowy, przed uskutecznieniem pożyczki na fabrykę, znosi się z Bankiem handlowym, który w zdarzeniu, jeżeli zaciągający pożyczkę ma w nim obróty, porównywa ilość czyniącey się dla niego pożyczki z Banku pożyczkowego, w stosunku do jego kredytu, i ma prawo żądać zatrzymania całego, albo części swojego długu, miarkując po okolicznościach; w zdarzeniu zaś rzeczywistego poszukiwania z Banku handlowego, ma prawo żądać koniecznego zatrzymania całey przypadającey summy, z przeznaczoney dla niego pożyczki, alboliteż, miarkując po okolicznościach, zatrzymania całey pożyczki. Prawidło to zachowuje się także i w zdarzeniu pożyczki na ewikcyą osiedlonych majątkow fabrycznych i zakładów górniczych, również i na domy. Korrespondencya między Bankami w tey rzeczy, jest tajemną, ażeby nie uszkodzić kredytowi prywatnemu.

§ 40. Bank czyni pożyczki na fabryki nie inaczey, jak za potwierdzeniem Ministra Skarbu na przedstawienie Rządu Banku, które powinny zawierać w sobie ostateczną opinią względem proszoney pożyczki. Opinia ta zasadza się szczególniey na łatwości przedaży fabrycznego zabudowania, uważając na mieyscowe jego położenie i inne okoliczności.

§ 41. Prawidła powyższe, w § 33, 34, 35 i 36 względem domow objęte, stosują się także i do zabudowań fabrycznych.

Uwaga. Czynienie pożyczki na budowy fabryczne, również i na domy w Moskwie, podług osobnego urządzenia tey stolicy, w stosunku do Banku, zostawuje się dalszym na przyszłość umiarkowaniem.

B. O mają'kach fabrycznych osiedlonych.

§ 42. Majątki osiedlone, w których znaydują się fabryki, poniżey w § 49 wyrażone, przyymują się na ewikcyą Banku, i na pożyczki 24letnie.

§ 43. Jeżeli takowy majątek jest własnością zaciągającego pożyczkę, podług praw właścicieli ziemskich, tedy prócz summy, podług klass guberniy (§§ 22 i 23) przypadającey, otrzymuje na pożyczkę jeszcze po 50 rubli na każdą duszę rewizyyną.

§ 44. Lecz jeśli takowy majątek należy do niego, jako własność na prawie possesyynem, nabyty przezeń przed rokiem 1807; w takiem zdarzeniu otrzymuje on w pożyczce tylko tę summę, która podług klass guberniy przypada. Przypisni od skarbu do fabryki ludzie na ewikcyą nie przyymują się.

§ 45. W czynieniu pożyczki na majątki fabryczne przestrzega się, ażeby włościanie, do nich należący, mieli należytą osiadłość, i nie mniey jak trzy dziesięciny ziemi dobrey na duszę rewizyyną; wprzeciwnem zdarzeniu pożyczka nie uskutecznia się.

§ 46 Fabryki possesyyne, które są majątkiem niedzielnym, nie inaczey mogą bydź przyymowane na ewikcyą, jak bez żadnego rozdrobienia, czyli oddzielenia jakieykolwiek części; chociażby summa, na pożyczkę dająca się, była mnieyszą od szacunku ewikcyi podług liczby dusz.

§ 47. Chcący zaciągnąć w Banku pożyczkę na majątek z fabryką, powinien przy oświadczeniu, prócz świadectwa właściwego urzędu o wolności ewikcyi złożyć: a) świadectwo gubernatora cywilnego na to, że w jego majątku rzeczywiście znayduje się taka fabryka i jest czynną, że w niey robią się takie a takie wyroby, i z jakich materyałów, i że w niey znayduje się tyle a tyle warstatów, albo głównych narzędzi, jako to: kubłów, kotłów, i t. d. b) plan i opisanie fabryki, zaświadczone przez nayblizszą zwierzchność mieyscową, z wyrażeniem i oszacowaniem wszystkich budowli, machin, i instrumentów, ilości ziemi i włościan.

§ 48. Po otrzymaniu takowych papierów, Bank naprzód przesyła je na przeyrzenie do De-

partamentu manufaktur i wewnętrznego handlu, który, porównawszy je z wiadomościami, u siebie znaydującemi się, kommunikuje Bankowi swą odezwę, względem wartości fabryki w ogólności.

§ 49. Fabryki, dla wielości i rozmaitości połączonych robot, które się w nich uskuteczniają, i dla użycia różnych narzędzi i machin, mające wielką wartość, i potrzebujące dzielnego wspomożenia, są następujące: 1) Sukna i w ogólności wyrobow wełnianych. 2) Jedwabne. 3) Naboykowe czyli kartunow. 4) Płótna. 5) Farbiernie. 6) Cukrowe. 7) Fabryki materyi bawełnianych. 8) Papieru do pisania. 9) Stalowe igieł i w ogólności narzędzi. 10) Porcelany i 11) Fajansow. Dalsze zaś fabryki i zakłady (заводы) od tego się wyłączają.

§ 50. Jeżeli po uczynionem znieseniu się z Departamentem manufaktur i wewnętrznego handlu, okaże się, że wartość fabryki nie równa się przynaymniey tey summie, jaką stanowi ilość dodatkowych pieniędzy, podług liczby dusz rewizyynych, w takim razie pożyczka nie inaczey może bydź uczyniona, tylko stosownie do § 54.

§ 51. Po uskutecznieniu pożyczki, jeżeli ona uczyniona jest z przydaniem 50 rubli, Bank uwiadamia o tém Departament manufaktur i wewnętrznego handlu.

§ 52. Majątek z fabryką, Bankowi na ewikcyą dany, nie może bydź w ewikcyi inney jakieykolwiek władzy. Prawidło to nie rozciąga się na fabrykantów sukiennych, którzy, otrzymawszy taką pożyczkę, prócz tego przy otrzymaniu z Komitetu opatrzenia woysk suknami, z góry połowę albo trzecią część pieniędzy, mogą nietylko na własne dostarczenia, dawać majątki, do fabryk należące, na ewikcyą, licząc po 50 rubli na duszę rewizyyną.

§ 53. Majątek z fabryką, oddany na ewikcyą Bankowi, nie uwalnia się zpod ewikcyi do zupełney wypłaty całego długu. Razem z włościanami odpowiada za dług i cały fabryczny zakład ze wszystkiemi przynależnościami.

§ 54. Zresztą zostawuje się prawo oddać na ewikcyą Bankowi majątek obywatelski, z założoną w nim fabryką, bez przydania dodatkowych na duszę 50 rubli, na tychże prawidłach, które są ustanowione względem majątkow nieruchomych osiedlonych w ogólności.

(Dalszy ciąg nastąpi).

Opinia Rady Państwa.

Rada Państwa na Departamencie Ekonomii Państwa i na Powszechnem Zebraniu słuchała przedstawienia Ministra Skarbu, względem rozchodów pozostałych w nieuskutecznieniu.

Przy robieniu rocznych rachunków o ruchu i obrótach summ w Państwie, Ministeryum Skarbu, zaymując się naprzód sprawdzeniem nadesłanych do niego w tym celu z Izb Skarbowych i Głównego Podskarbstwa rachunków, postrzega w szczególności, izby, jak dochody wciągu roku spodziewane, wszystkie w zupełności wchodziły, tak również i rozchody, w etatach i szczególnemi Ukazami i postanowieniami naznaczone, uskuteczniane były, w swoim czasie i należytym porządkiem, gdyż w przeciwnym razie, samo zamknięcie rachunkow po guberniach i osóbne wyciągnienie z nich ogólnych oznaczonych wiadomości dla rachunku Państwa, jest bardzo trudne. Jednakże są takie rozchody, które od roku do roku pozostają nieuskutecznionemi, jedynie dla nieodzywania się tych mieysc i osób, dla których wydać je należy, i nie w swoim czasie uskutecznienie takowych rozchodów następuje, rzeczywiście robi trudność w rachunkach nietylko w Ministeryum Skarbu, ale i w kontroli Państwa, która również obowiązaną jest przestrzegać regularnego obrótu summ pieniężnych.

Po dostrzeżeniu od dawnego czasu tey niedogodności, wydawane były różne postanowienia, mniey lub więcey temu zaradzające, które jednak nie zniszczyły tey niedogodności zupełnie.

Dochodząc przyczyn, z których to wynika, Minister Skarbu za głównieyszą z nich uważa: w niełatwém wypełnieniu zaleconey Ukazami 1783 i 1806 r. publikaty, która bardzo jest trudna, jak dla Skarbowych Izb i Expedycyy, tak też w szczególności dla powiatowych kaznaczeystw. A że wspomnione nieuskutecznione rozchody pochodzą w większey części z niedodaney płacy, pensyi i innych wydatkow róznym osobom i nie za jeden i tenże sam czas należnych, więc i należy o tych drobnieyszych rozchodach układać od czasu do czasu obszerne wiadomości, posyłać je dla wydrukowania w gazetach obu Stolic, a nawet ponosić na to niemałe wydatki, po większey części bez powrótu zostające; kiedy tymczasem każdy pobierający i bez tego wié o należney mu od skarbu wypłacie, a zatem i obowiązany bez zwłóki stawić się, dla jey odebrania, lub złożyć na to szczególne pełnomocnictwo.

Dla tych niedogodności i dla koniecznego skrócenia rachunkow, i bez tego bardzo obszernych, osobliwie w kaznaczeystwach, i razem, żeby podać Izbom Skarbowym środek do większey dokładności w wiadomościach, z których sporządzają się rachunki Państwa, Minister Skarbu przedstawia Radzie Państwa do uwagi prawidła, względem wspomnionych nieuskutecznionych rozchodow.

Rada Państwa, uznawszy przedstawiony przez Ministra Skarbu środek, za konieczńie potrzebny, postanawia go utwierdzić w sposobie następującym:

1) Jako pensyonarzom i pobierającym płacę, lub inne terminowe wypłaty, nie ma żadney przeszkody do odebrania należących im pieniędzy: albowiem pensye i inne prawem naznaczone wypłaty przenoszą się dla odebrania podług ich żądania i prośby, nie rzadko w ciągu nawet jednego roku, z dwóch lub trzech Izb Skarbowych, uważając podług mieysca zamieszkania odbierających; zatém przy takiey dogodności pensye i wszystkie terminowe wypłaty, jeśli odbierający je nie będą się stawili lub nieprzyszlą żądania o nie wciągu *dwóletniego terminu*, bez żadnego już publikowania, i bez różnicy osób, wewnątrz lub zewnątrz Państwa znaydujących się, z rachunku rozchodow wykreślać.

2) Jeśli zaś kto, po upłynieniu naznaczonego *dwóletniego terminu*, weydzie z prośbą o należną jemu pensyą, lub inną terminową wypłatę, takiemu nie dając nic za przeszły czas, zacząć wydawać pieniądze nie inaczey, jak od tego tercyału roku, w którym otrzymana od niego w tey rzeczy prośba.

3) Rozchody innych bezterminowych wypłat, jakiego bądź rodzaju, wykreślać z rachunkow, w zdarzeniu niezgłaszania się po upłynieniu jednego roku, jeśli wypłata należy mieszkającemu wewnątrz Państwa, a dwóch lat dla przebywających zewnątrz onego. Stawiącym się po upłynieniu tych terminów można wznowić assygnowanie takowych wypłat, lecz z wyłączeniem już procentów, jeśliby takowe, z jakich bądź okoliczności, powinny były wchodzić do rachunku, nie rozciągając jednak tego prawidła, ani na Banki Państwa, ani na Kommissyą umorzenia długow, które na osobnych prawidłach są ustanowione.

4) Ponieważ w 4 punkcie Naywyższego Manifestu d. 28 czerwca 1787 r. postanowiono: że dawność dziesięcioletnia znosi zupełnie poszukiwanie między prywatnemi osobami a skarbem, więc rozciągnąć to postanowienie o dawności i nawszystkie w ogólności terminowe i bezterminowe rozchody, o których nie zaydzie dopomnienie się w przeciągu dziesięciu lat, licząc od tego roku, od którego wypłatę wydawać należało, z warunkiem, iżby po upłynieniu tego terminu, żadnych już dopomnień o nie nigdzie nie przyjmowano. Prawidłu temu, również podlegać mają i te rozchody, które teraz w rachunkach mogą okazać się nieuskutecznionemi w ciągu dziesięciu lat, jeżeliby w przeciągu tego czasu, ani poszukiwania, ani prośby o tę wypłatę nie było.

5) Te postanowienia nie mają stosować się do takich ze Skarbu wypłat, które zaleceniami wyższey Zwierzchności wstrzymane zostaną do rozwiązania, w jakiem bądź zdarzeniu odbywających się sprawy, dla nieukończenia rachunków, i tym podobne; i które wypłaty tym samym z rachunku rozchodow, bez osóbnego rozporządzenia wykreślane bydź nie mogą. Jeżeli zaś takowe wy-

datki uznane zostaną w końcu należącemi do wypłacenia, przeto od czasu zrobionego o tém postanowienia lub zalecenia, postępować z niémi, jak i ze wszystkiemi dalszemi rozchodami, na mocy wyżey opisanych prawideł.

Na autentyku napisano własną Jego Cesarskiey Mości ręką tak: *Ma bydź podług tego.*

Carskie-Sioło dnia 9 marca 1824 roku.

Austrya.

Wiedeń d. 9 lipca.

(z Gazety Warszawskiey.)

W miesiącu wrześniu spodziewamy się tu przybycia Króla Jmci Bawarskiego i rodziny jego, dla odwiedzenia Monarchy naszego. Kazano już przysposobić tym celem pokoje w zamku Cesarskim.

Prussy.

Berlin dnia 13 lipca.

(z Gazety Warszawskiey)

Czytamy w gazetach tuteyszych, iż zmarły Wielki Xiążę Toskański w ostatnich latach panowania swego, dowiedziawszy się, że na kilku znakomitych Florenczyków padało podeyrzenie o należenie do sekty *Karbonarow*, kazał ich do siebie przyprowadzić; a gdy sekretarz stanu przeczytał pismo o tém donoszące, rzekł Xiąże do strwożonych: *Widzicie WPanowie o co jesteście oskarżeni, i co mi radzą; lecz nie sądzę, abyście mnie, który wam nigdy nic złego nie zrobiłem, chcieli co złego uczynić, i dla tego zaręczyłem za was mojem słowem; spodziewam się, iż zaręczenie moje szanować będziecie.*

Niemcy.

Od brzegów Menu d. 8 lipca.

(z Gazety Warszawskiey.)

Xiążę *Metternich* powrócił d. 7 b. m. z *Koblenz* do *Johannisberga*, dokąd d. 4 b. m. wyjechał Hrabia *Münster*, hannowerski minister stanu i gabinetowy.

Anglia.

Londyn d. 3 lipca.

(z Gazety Warszawskiey).

Dnia 1 b. m. sprowadzono do uyścia *Tamizy* ciało zmarłego w Grecyi Lorda *Byron*, na okręcie, który tym celem najęto. Nie jest nabalsamowane, lecz w spirytus włożone.

Dowóz kawy i cukru jest ze wszystkich stron tak znaczny, iż cena obu tych artykułów ciągle spadać musi. Od d. 18 do 25 czerwca sprowadzono do *Londynu* z Indyy wschodnich i zachodnich oraz z Brezylii, 6 milionów funtów samey kawy. Innych także towarów osadniczych większy jest zapas, a niżeli odbyt.

Odebrane tu gazety z *Nowego-Yorku* pod d. 4 czerwca zawierają następujące wiadomości z Afryki: „Podróżny przybyły z wyspy ś. *Tomasza* donosi, iż po krótkiey żegludze zawinęła tam galiota francuzka *Porpoise z Gorée*. Kapitan jey oświadczył, iż krajowcy zniszczyli wszystkie osady nadbrzeżne, opanowali osadę *St. Marie* i spalili. Uderzyli także powtórnie na *Sierra-Leone*, zkąd mieszkańcy zaczęli się wynosić.”

Jedna z tuteyszych gazet umieściła pismo z podpisem *Maurycego Persat*, oficera legii honorowey i byłego kapitana jazdy. Oświadcza w niém, iż człowiek, który teraz w Ameryce udaje się za syna *Ludwika XVI*, jest bratem jego, który służył w gwardyi *Napoleona*, a dostawszy postrzał w głowę, utracił rozum.

Jedna z gazet tuteyszych zawiera następujący wyjątek z listu, który pewny znakomity kupiec miał pisać d. 16 kwietnia r. b. z *Vera-Cruz* do *Iturbidego*: „Od czasu wyjazdu WP. do Włoch z wielkim smutkiem patrzałem na stan tego nieszczęśliwego kraju. Niepodobna ustanowić tu rządu republikanckiego. Przeciwnie wielu nieprzyjacioł WPana pragnie teraz powrotu jego, i nie wątpię, iż żądanie to za dwa lub trzy miesiące będzie powszechnie oświadczonem. Przyjaciel WPana, do którego pisałem, doniesie WPanu o stanie kraju, i mam nadzieję, iż wkrótce uyrzę oswobodziciela Mexyku, przywróconego do praw swoich. Niechay nieprzyjaciele WPana czynią co chcą; nie potrafią przeszkodzić powrotowi WPana do kraju, jeśli zechcesz. Jestem przekonany, iż chociażby WPan z jednym tylko służącym wysiadł na brzeg, za 8 dni staniesz na czele 10,000 ludzi. Nie może bydź w tym kraju ani rządu, ani spokoyności, póki rzeczpospolita nie zniknie. Sądzę, iż ziści się przepowiedzenie moje, i że przed końcem roku bieżącego będę miał ukontentowanie podlegać w kraju rozkazom WPana. *Arana* opuścił *Mexyk* przed dwóma tygodniami i udał się do *Vera-Cruz*; lecz go nie wpuszczono do *Puebla*; tak znienawidzeni są wszyscy, którzy należeli do wypadków w *Casa-Mata*. Ludzie ci nawet pośpieszyliby naypierwey WPanu na pomoc, gdyby się zemsty WPana nie obawiali; lecz naygorszem jest to, że się na nich po większey części spuścić nie można.”

Niedawno przybył tu z Grecyi półkownik *Stanhope*, który dosyć dokładnie znając tameczny stan rzeczy, nie tai wprawdzie wielkich trudności, jakich grecy w następney kampanii doznać mogą; poczytuje atoli za niepodobieństwo, aby turcy tego roku znaczne postępy uczynili.

Po sprowadzeniu ciała zmarłego w Grecyi Lorda *Byrona*, otworzono testament jego, który jeszcze, oprócz dodatku w roku 1818, napisał d. 29 lipca 1815, kiedy dopiero pół roku żył ze swoją małżonką. Exekutorami testamentu obrał przyjacioł swoich Panów *Hobhouse* (członka parlamentu) i *Hanson*, a obmyśliwszy intercyzą ślubną los dla żony swojey i dzieci, resztę majątku zapisał siostrze swojey. Przeznaczył dla pozostałey po sobie wdowy 2,000 funtow szterlingow (80,000 zł. pol.) rocznego dochodu, które ona teraźnieyszemu Lordowi *Byron* odstąpiła. Ciało nieboszczyka jest tu wystawione na widok publiczny. Pokoy, w którym leży, tudzież przedpokoy, obito czarném suknem. Świece woskowe palą się w różnych pokojach. Truna jest bardzo kosztowna; przy niey stoi urna. Wszystko sprawia mocne wrażenie na umyśle.

Bawiąca tu Królowa wysp sandwichskich umarła na zapalenie płuc; skonała z wielką rezygnacyą. Sławni lekarze tuteysi *Halford*, *Holland* i *Ley*, którzy ją leczyli, wydali dnia 8 b. m. następujący o jey śmierci biulletyn: „Królowa wysp sandwichskich zakończyła życie, dziś wieczorem o godzinie w pół do 6tey, bez wielkich bolow i z zupełną przytomnością do ostatniey chwili. Król, przy swojey wielkiey troskliwości, okazał stałość umysłu, która we wszystkich otaczających go osobach wzbudziła uszanowanie. Lubo mocno sobie życzył okazać żałobę sposobem swego kraju, cierpliwie jednak zastosował się do zwyczajow naszych. Mamy przyczynę mniemać, iż niespokoyność i troski pogorszyły chorobę tego Króla; spodziewamy się jednak, iż za dzień lub dwa dni, zdrowie jego polepszy się.”

Jenerał *Lafayette* popłynie d. 10 b. m. z portu *Southampton* do *Nowego-Yorku;* weźmie z sobą syna i kilku służących. Wymówił się od przyjęcia fregaty lub statku wojennego, które kongres Zjednoczonych Stanów północney Ameryki dla przewiezienia jego ofiarował.

Handel w *Alexandryi* (w Egipcie) został zatamowany przez środki, jakich basza używa dla posłania woyska i potrzeb wojennych przeciw Morei. Chce tym celem użyć 150 okrętow; a dla łatwieyszego ich dostania, rozkazał, aby żaden okręt nie brał towarow kupieckich, i nigdzie nie wypływał.

Francya.

Paryż, dnia 6 lipca.

(z Gazety Warszawskiey).

Infant portugalski, *Don Michał*, miał onegday wysłuchanie u Króla Jmci, a d. 13 b. m. będzie na

)1(

obiedzie u margrabiego *Clermont-Tonnere*, ministra morskiego.

Onegday po południu odprawiła się rada ministrów u hrabiego *Villèle*.

Zaczęły się tu missye. Arcy-biskup paryzki był na nabożeństwie missyynem w szpitalu starych ludzi, we wsi *Bicetre* pod *Paryżem*. Słychać, iż szpital ten będzie przeniesiony ze wspomnioney wsi do jakiego pobliskiego miasta.

Dnia 9. Jeden z tuteyszych dziennikow pisze: „Nie bez wielkiego zadziwienia dowiedziano się, iż rząd angielski ma posłać 6,000 woyska do Portugalii, a przez to odzyskać wpływ, jaki miał dawniey w tey znaczney części półwyspu. Dzienniki ministeryalne twierdziły, iż podczas ostatnich wypadków w *Lisbonie*, poseł francuzki więcey, niż kto inny, przyłożył się do przywrócenia Króla Jmci Portugalskiego do władzy swojey. Jest więc rzeczą dziwną, iż po takiey przysłudze, rząd portugalski, jeśli cudzey pomocy potrzebuje, udaje się raczey do Anglii, nie zaś do Francyi."

Obrady Izb.

Izba Parów.

Przyjęty już w izbie deputowanych projekt do prawa względem ostatecznego zamknięcia rachunkow z roku 1822 utrzymał się d. 6 b. m. w izbie parów większością 111 kresek przeciwko 4. Na teyże sessyi minister spraw wewnętrznych podał projekt do prawa względem przeszłorocznych nadzwyczaynych wydatkow.

Izba Deputowanych.

Dnia 5 b. m. odbywały się i ukończyły dalsze obrady o projekcie do prawa względem naprawy dróg; odrzucono wszystkie wniesione odmiany, oprócz tych, które radziła kommissya, i przyjęto cały projekt większością 224 krések przeciwko 61.

Wyspy jonskie.

Korfu dnia 20 maja.

(z *Gazety le Conservateur Impartial.*)

Nasz uniwersytet został zupełnie urządzonym: liczy już 180 uczniów. Za kilka miesięcy otworzą się rozmaite kursa nauk i sztuk nadobnych, podobnie, jak w uniwersytetach europeyskich, naylepiey urządzonych. Katedry teraz będące są: matematyki, teologii, metafizyki, logiki i moralności; botaniki, wymowy; języków: greckiego, łacińskiego i angielskiego, oraz historyi. Ogród, przed kilką miesiącami założony, bardzo się dobrze wznosi. Sam tylko język nowy grecki, piękny i prawy potomek nieporównaney matki, będzie używany w uniwersytecie. Oprócz tego zakładu i szkół początkowych, na różnych wyspach, zaprowadzono w tém mieście i na przedmieściach sposób uczenia *lankasterski*. Uniwersytet kambrydzki, przysłał nowo wzrastającemu naszemu zakładowi, znaczną liczbę przewybornych xiążek.

Turcya.

Od granic tureckich dnia 28 czerwca.

(z *Gazety Warszawskiey.*)

List z *Alexandryi* (w Egipcie) pod d. 13 maja wyraża: „Przysposobienia do wielkiey wyprawy przeciwko grekom, zapowiedziane tu od 3 miesięcy, zostały wstrzymane, albo raczey wcale się nie zaczęły, a to z dwóch następujących ważnieyszych przyczyn: *raz*, iż między mahabitami powstał nowy *Santon*, któremu przez fanatyzm ludu udało się zebrać liczne woysko, na którego czele zagraża granicom Syryi. Dowódca ten chce bydź przywrócicielem pierwiastkowego islamizmu, który, podług twierdzenia jego, został przeistoczony przez Osmanów: *powtóre*, morowe powietrze grassuje bardzo w *Kairze*, a wiele ludzi sprzątając ze świata, dopełnia miary nieszczęść tego miasta, które niedawno okropny pożar zniszczył. Woysko, które miało wynosić 30,000 ludzi, zostało zmnieyszone do 3,000."

W jednym z ostatnich numerow greckiey gazety, *Telegraf*, czytamy następujący list *Byrona*, pisany kilką miesiącami przed jego śmiercią do Jussufa Baszy: „Okręt, na którym się znaydowało kilku moich przyjacioł i służących, został niedawno przez turecką fregatę, a na rozkaz WPana, wolno puszczony. Oświadczam WPanu moję wdzięczność, nie za to, żeś dozwolił wolney żeglugi okrętowi neutralney bandery, i pod opieką Anglii zostającemu, którego zatrzymywać żadnego nie miałeś prawa; lecz za grzeczność i uprzeymość, z jaką obchodziłeś się WPan z mojemi przyjaciołmi, dopóki w mocy WPana zostawali. Chcąc sprawić WPanu jaką przyjemność, pozyskałem od rządu greckiego, iż oddał 4 jeńców tureckich na wolą moję; posyłam przeto WPanu tych 4 ludzi, aby w jakibądź sposób wywiązać się za dobroć WPana. Nie kładę żadnego innego warunku, proszę WPana wszelako, jeżeli tę rzecz uznasz za zasługującą na swoję uwagę, abyś się ludzko obchodził z grekami, którzy się w ręce tureckie dostali lub dostaną. Okropności woyny nie powinny bydź przez obojętne okrucieństwo z obustron powiększane." (*Kor. Worsz.*)

Wiadomości Rozmaite.

Czytamy w gazecie angielskiey *Kend-Herald*, wyrażą *le Cons. Impar.*, co następuje: Znaleziono niedawno podczas reparacyi kościoła ś. *Dunstana*, w *Cantobery*, puszkę, zawierającą głowę *Tomasza Morusa*, kanclerza Anglii, który skazany został na ścięcie, pod okrutném panowaniem Króla *Henryka VIII*, za odmówienie wykonania przysięgi, przyznającey mu naywyższą władzę w sprawach kościoła. Głowa jest bardzo nadpsuta; kilka tylko zębów w niey się znayduje. Wiadomo, że Sir *Tomas* został ścięty 6 lipca r. 1535, mając lat 53, lecz podobno niewiadomo dobrze, iż po ścięciu ciało jego zostało pogrzebione w kościele ś. *Piotra à la Tour*, a potym przeniesiono do kościoła *Chelsea*, gdzie dotąd spoczywa; ale głowa jego była zatkniętą na drągu nad mostem londyńskim, a potém tajemnie kupioną przez jego córkę *Małgorzatę*, żonę Jana *Ropera*, koniuszego. Córka kanclerza zachowała tę głowę w puzce z wielkiem uczczeniem, a potém złożyła ją w sklepie kościelnym, gdzie ją niedawno znaleziono w małey odległości od grobu tey damy. *Hume* opowiada, iż wstępując kanclerz mity ten człowiek, na rusztowanie, powiedział do jakiegoś człowieka: „Przyjacielu, pomóż mi; a kiedy będę zstępował, zostaw mię samemu sobie." Gdy go mistrz prosił, aby mu przebaczył, uczynił to i rzekł: „Nie wielki mi WPan honor zrobisz odwiązując mi szyję: mam ją bowiem bardzo krótką." Kładąc potym swą głowę na kłodę, prosił mistrza, ażeby się strzymał, nim brodę odchyli: gdyż, rzecze, ona nigdy nie popełniła zdrady.

Sąd kryminalny w *Paryżu* skazał 16stoletniego chłopca na lat 5 ciężkiego więzienia, za to, iż gdy krnąbrnie odpowiadał matce, ta chciała zamknąć mu gębę; w tey chwili ugryzł ją w palec tak, iż ból długo cierpiała.

Naypięknieysza nagroda jakiey się spodziewają aktorowie za dokładne wykonanie roli, to jest: *wywołanie*, została teraz z rozkazu policyi zakazaną w *Paryżu*. Odtąd żaden aktor nie może wyyść, chociaż go publiczność wywoła. Stało się to z przyczyny, iż płatni i namówieni przyjaciele wywoływali niezasłużonych, gdy przeciwnie skromni, istotnie utalentowani artyści, nieznający kabał, nie bywali tym sposobem nagradzani.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 83.

Wilno dnia 16 Lipca v. s. 1824 Roku.

O zbiegach.

1. Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż wzięci za nieokazanie na piśmie świadectw aresztanci Józef Krawczenko, Bazyli Michayłow i Teodor Ustimow, z których pierwszy powiadał że jest poddanym Witebskiey guberni lepelskiego powiatu, ze wsi Kuryczynki, obywatela Szpakowskiego, a ostatni dway mieysca urodzenia swego niepamiętającymi, na osnowie Imiennego Nayważszego Ukazu pod d. 23 februaryi 1823 uznani za włoczęgow i odesłani do Syberyi na zaludnienie. Przymioty pomienionych włoczęgów: Krawczenko wzrostu 2 arsz. 5½ wiersz., twarzy podługowatey, pełney, nieco ciemney, nosa miernego, oczu błękitnych, włosow na głowie rusych, a na wąsach i brodzie ryżych, od urodzenia lat 35; Michayłow wzrostu 2 arsz. 4 wiersz., twarzy okrągłey pełney, nosa miernego, oczu szarych, włosow na głowie światłorusych, od urodzenia lat 20; Ustimow wzrostu 2 arsz. 1 wiersz., twarzy pełney czystey, nosa miernego, oszu karych, włosow na głowie ciemnorusych, wąsow i brody niema, od urodzenia lat 16, a zatem jeżeli pomienieni włoczęgi okażą się do kogo przynależącymi, aby ten w prośbie o ich zwrócenie postąpił podług istotnego brzmienia pomienionego ukazu. Dnia 14 junii 1824 roku.

Sekretarz i Kawaler F. Arcimowicz.

---

1. Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż wzięci za nieokazanie na piśmie świadectw, aresztanci, Nikifor Siemienow Korawczynow, Emelian Haponow, Stefan Jaszczukow, i Janko Kitka, którzy powiadali że są poddanymi Korawczynow Witebskiey guberni lepelskiego powiatu obywatela Bordziłowskiego z majątku Żurawle, ze wsi Pamietnikow, Haponow Smoleńskiey guberni Duchowskiego powiatu ze wsi Bohuszki ze skarbowych poddanych; Jaszczukow xiędza Parfena Cynozwarewa mieszkającego w mieście Moskwie, i Kitka mieysca urodzenia swego niepamiętającym, na mocy Imiennego Naywyższego Ukazu pod d. 23 februaryi 1823 roku uznani za włoczęgow i odesłani do Syberyi na osiedlenie. Przymioty pomienionych włoczęgow: Korowczynow wzrostu 2 arsz. 3 wiersz., twarzy pełney, okrągławey, czerniawey, nosa miernego ostrego, oczu karych, włosow na głowie ciemnorusych, od urodzenia lat 25; Haponow wzrostu 2 arsz. 1 wiesz., twarzy małey, suchey, ciemney, nosa miernego, oczu karych, włosow na głowie wąsach i brodzie światłorusych, na prawym ręku toporem odciął sobie dwa palce, od urodzenia lat 35, Jaszczukow wsrostu 2 arsz. 4 wiersz., twarzy suchey, ciemney, nosa miernego, oczu błękitnych, włosow na głowie, wąsach i brodzie rusych od urodzenia lat 37; i Kitka wzrostu 2 arsz. i 2 wiersz., twarzy pełney, czarniawey, nosa miernego, oczu szarych, włosow na kłowie, wąsach i brodzie rusych od urodzenia lat 27; a zatem jeśliby pomienieni włoczęgi okażą się do kogo przynależącymi, aby ten wprośbie o ich zwrócenie postąpił podług istotnego brzmienia pomienionego Ukazu. Dnia 21 junii 1824 roku.

Sekretarz i Kawaler F. Arcimowicz.

---

2. Oświadczenie imieniem JW. Kazimierza Kostrowickiego Star. Cybor. czyni się z okoliczności następney: posiadając oświadczający dom murowany w mieście Wilnie przy bramie byłey Rudnickiey położony, w znaczney części własnym kosztem i staraniem zrestaurowany, w zarządzenie temczasowe oddał synowi JW. Heronimowi Kostrowickiemu Vice Marsz. ptu Słonim. z tym warunkiem, ażeby połowa intrat z owego domu przychodzące Heronim bratu swojemu Romualdowi Kostrowickiemu Prezydentowi Ziem. Lidz. każdorocznie oddawał, a lubo tenże Heronim Kostrowicki miał wydany dokument w r. 1816 januaryi 18 dnia na dom powyższy od oświadczającego się oyca, ten jednak jako kondycyonalne sporządzony, napisany na prostym papierze i podług prawa nieprzyznany, żadnego znaczenia mieć nie mógł, jednakże JW. Heronim Kostrowicki nie będąc właścicielem wyż rzeczonego domu, wszedł niewolnie w układ z żydem Herc Abrahamem Ginebergiem, i pod r. 1824 apr. 23 postanowił z nim intercyzyyny dokument, przez jakowy umówił się za wieczność do siebie nienależącego domu r. sr. 6,000, na rzecz czego przyjął od żyda Ginberga r. sr. 1,500 a resztujące pieniądze do opłaty sobie w przeciągu lat trzech zastrzegł, a między tym korroboratę od oświadczającego na wyprzedaż postanowioną uzyskać dla nabywcy zaassekurował, oraz ewikcyą na pewność wziętych przy intercyzie pieniędzy na summie u JW. Karola Hrabi Przezdzieckiego będącey star. Gincbergowi wniosł i opisał, aprzeto kiedy bez woli oświadczającego syn JW. Heronim Kostrowicki z krzywdą dalszego rodzeństwa wymieniony układ stanowiąc, nieprawną zawarł intercyzę, a równym sposobem kiedy ewikcya na summie od JW. Przezdzieckiego należącey jest zle opisana, albowiem kapitał w ręku JW. Przezdzieckiego znaydujący się do dalszego rozrządzenia oświadczającego się jest zostawiony, czynność zatem JW. Heronima Kostrowickiego manifestując, jeśliby star. Gincberg nieprawego nabycia zrzec się nie chciał i pod jakim-kolwiek pozorem z kamienicy mojey własney natychmiast nieustępował, że o powrót domu mego prawem działać będę i o kary za samowolne zajęcie własności mojey dopomnę się, w tem celu publiczne przed aktami zapisuję oświadczenie.

Takowe oświadczenie z mocy plenipotencyi przez JW. Kazimierza Kostrowickiego Star. Cybor. wydaney dnia 19 decembra 1823 roku w aktach Grodzkich Słonimskich przyznaney w imieniu tegoż JW. Kostrowickiego podpisuję Franciszek Jocz.

Roku 1824 mca julii 10go dnia. Przed aktami miasta Gubern. Wilna naydując się obecnie WJPan Franciszek Jocz takowe oświadczenie ku wpisaniu do akt podał. Przyjąłem i że jest aktach świadczę, Ignacy Misiewicz Rejent.

Takowe oświadczenie wolno do druku przyjąć Wincenty Malinowski P. B. M. W.

3. Komitet budowniczy na erekcyą pałacu CESARSKIEGO w Wilnie ustanowiony, wzywa życzących zająć się ogółowie, wywózką ziemi z dziedzińca pałacowego, do którey gdy się kto podeymie, żądanie swoje do Komitetu Budowniczego, w jak nayprędszym czasie przedstawić nieomieszka, dla zawarcia formalnego kontraktu. Dat Wilno 1824 miesiąca lipca 5 dnia N. 50.

Prezydent Jan Marcinkiewicz Żaba.

Sekretarz Komitetu Jan Kanty Krusiński

---

3. Konsystorz Augsburgsko-Ewangelicki Lit. Wileński, powodem wniesioney skargi od niemałego czasu ze strony szlachcianki trzyimienney Amalii, Ludwiki, Joanny, z Hessenow Barcickiey, przeciwko mężowi swojemu Adamowi Barcickiemu odstawnemu Porucznikowi W. Ross., że po weysciu w śluby małżeńskie w 1813 roku zostawiwszy syna Włodzimierza lat 8miu przy żonie w Przyborowie w Ptcie Brzeskim w Gubernii Grodzieńskiey, po zmarnotrawieniu niemałego wniosku, jak w gotowiznie, tak też w ruchomości przez męża, od roku 1815 niewiadomo dokąd przeniosł się i gdzie się znayduje. Kiedy prawami jakiemi, się ten Konsystorz rządzi, dozwolono jest w takim zdarzeniu śluby rozwiązywać, mocą tych, po zachowaniu właściwego porządku, zaferowawszy Dekret wedle dowodow jakie przy skardze dołożone były, niniejszym pismem awizuje jako z niewiadomości mieysca pobytu; aby przerzeczony Ur. Adam Barcicki odstawny Porucznik W. Ross. sam przez się, lub przez plenipotenta za tygodni 6 to jest 18 aug. bieżącego roku od daty niniejszey awizacyi dla wysłuchania dekretu w ten Konsystorz jawił się; wprzeciwnym zdarzeniu po wyyściu terminu, że dekret swoje skutki weźmie, zapowiada. W żurnale podpisano przez osoby komplet składające, za korrektą Sekretarza. Prezydent i Kawaler Baron Fryderych Rozen. Radca Konsyst. X. Grzegorz Hille. Radca Karol Szwartze 14 klass. Sekretarz Konsystorza Fran. Zacharzewski 10 klassy. Wolno drukować Prezydnet Baron Fryderych Rozen.

Ogłoszenie.

2. Sąd Taxatorsko Exdywizorski dóbr JO. Xięcia Józefa Puzyny Assesora Sądu Głów. Litt. Wileń. 2go czasowego Departamentu, za Remissą Sądu Ziemskiego Upitskiego, w dniu 26 czerwca idącego roku, w majątku Małych Niewieźnikach zebrany, przez akcessoryyny wyrok wstępne rozwiązując kwestije: komportacyą wszelkich papierow do tego interesu posługujących, przez debitora i kredytorow do kancelaryi Ziemskiey Upit. aktowey, na dzień 1szy sierpnia, z persystencyą sześcioniedzielną i wolną nawzajem kommunikacyą; oraz na termin ostatecznego ziazdu do miasta Sądowego Poniewieża dzień 27 pazdziernika idącego roku przeznaczył; przez niniejszą zaś awizacyą wzywa wszystkich kredytorow i pretensorow oraz debitorow do massy, aby na powyżey wskazany termin z dowodami stawali u Sądu z tem oraz zastrzeżeniem, że na niestawających pretensorach amissyą wieczną wedle prawa i remissy zapisze, a z debitorami w objekcie wskazania na ich summ, chociażby w ich niestanności również wedle prawa postąpi. Dat 1824 czerwca 28 dnia Rejent Ziem. Upitt. i Exdywizorski Jan Jasiński.

Wolno drukować Sędzia Reinhold Dysterthoff.

---

2. Izba Skarbowa Mińska obwieszcza niżey wyrażone osoby, iż dla jawienia się do odebrania Naymiłościwiey przeznaczonych im pensyy, lub dla przysłania do tego prawnie umocowanych, na osnowie Ukazu Rządzącego Senatu pod d. 25 maja 1806 roku naznaczony termin roczny, licząc od teraźnieyszego miesiąca julii, po którego upłynieniu należne im pensye, będą z rozchodu wymazane.

Moskiewskiego Grenadyerskiego półku szeregowemu Andrzejowi Zibżinu należy pensyi za 1823 i 1824 rok rub. 19 kop. 80.

Litewskiego Ułańskiego półku towarzyszowi Jakubowi Pietrowskiemu od 1818 do 1825 roku należy pensyi rub. 97 kop. 75¼.

i 49go jegierskiego półku szeregowemu Wincentemu Lipnickiemu od 18 7bra 1817 do 1825 roku należy pensyi rub. 13 kop. 98½.

Guberski Kaznaczey Brujewicz.

Sekretarz Iwanow.

---

2. Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż na wezwanie Rządu banku pożyczkowego Państwa, będą się przedawać majątki obywatela Jana Wiktora syna Lubańskiego, położone w Wileyskim powiecie a mianowicie: folwark Teklenopol z 10cią dymami, w których dusz płci męskiey 194, ziemi oromey, sianożęci i pod lasem do 98¾ włok, a rocznego dochodu wyliczono srebrem 1548 rub. 50 kop.; folwark Stasin z inym miasteczkiem i 3ma wsiami, w których płci męskiey dusz 163, ziemi oromey, sianożęci i pod lasem do 52 włok, a rocznego dochodu wyliczono 1338 rub. 50 kop.; życzący nabyć takowe majątki poosobno albo (w zdarzeniu potrzeby) razem, zechcą przybyć do tego Rządu do targow na terminy: 1szy od dnia wydrukowania, które późniey nastąpi w Sankt-Petersbuskich albo Moskiewskich Gazetach za miesiąc; 2gi za dwa, a 3ci i ostateczny za 3 miesiące w pierwszy sessyyny dzień. Dnia 28 junii 1824.

Sekretarz Felicyan Arcimowicz.

---

2. Rząd CESARSKIEGO Uniwersytetu Wileńskiego uwiadamia, że na uskutecznienie w czasie teraźnieyszych wakacyy niektórych robot mularskich i malarskich w Klinice, będzie w tymże Uniwersytecie dnia 23 lipca r. t. o godzinie 4 z południa publiczna licytacya. Życzący przeto należeć do niey, zechcą się stawić na czas wyżey oznaczony z potrzebną na to kaucyą w kancellaryi Uniwesytetu, w którey warunki każdego dnia do przeyrzenia są wolne.

Zastępca Sekretarza Wincenty Giecołd.

	Czas obserwacyi	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatry.	Odmiana w powiet
Obserwacye meteorologiczne.	dnia 15 god. 2 wieczo.	27 cal. 8,6 lin.	+ 18,25 stopni.	Półn. Zach.	Pogoda.
	dnia 16 god. 5 z rana	27 — 8,0 —	+ 13 — —	Półn Zach.	Pochmurno.